

Kulturvandring/ sykling rundt Karasjok sentrum

God tur!

Karasjok Camping
I hjertet av Finnmark

1. **Gammel gravplass.** (NB! Kan være litt vått. Velg da heller sykkel- og gangstien til punkt 2.) Start fra resepsjonen på Karasjok Camping og gå nedover veien til du kommer til et rødt lite skur. Passer skuret og du er på en natursti. Ta første sti til venstre (etter ca 20 meter). Etter ca 30 meter finner du et område med gamle graver på høyre side. Du vil se svake fordypninger der gravene er. For 50 år siden var de såpass dype at de kunne brukes som omkleddningsgroper før strandliv. Hvis du sykler anbefaler vi sykkel- og gangstien mot Sametinget, og evt spasere ned til gravplassen ved en senere anledning.

2. **Sametinget** (nordsamisk: Sámediggi) dukker opp på høyre side når du fortsetter videre oppover samme stien. Sametinget er en nasjonal, representativ folkevalgt forsamling for samer i Norge. Sametinget styres til daglig av Sametingsrådet, som ledes av sametingspresidenten.

Sametinget er et politisk redskap som skal styrke samenes politiske stilling og bidra til en rettferdig behandling av det samiske folket.

Det første offisielle Sameting ble åpnet 9. oktober 1989 i Karasjok av H.M. Kong Olav V.

2. november 2000 ble samtingets nye parlamentsbygg åpnet av Harald V. Bygget er tegnet av arkitektene Stein Halvorsen og Christian Sundby, og har et areal på 5300 m². Den sentrale møtehallen har form som en lavvu, og bygningen rommer også Samisk spesialbibliotek. Bygget ble i 2001 tildelt Statens byggeskikkpris, og i 2002 Nordnorsk arkitekturpris.

Sametinget har seks guidinger per dag i sommersesongen, og en guiding per dag i vintersesongen. Bygningen huser en del kunst.

3. **1000årsstedet** befinner seg på toppen av slalåmbakken. Der finnes en utsiktsplattform som stod klar i år 2000 for å markere det nye århundret. *Gå opp heistraseen (det tar ca 10-20 min), og nyt utsikten over Kárášjohka, den buktende elva, og bygda Karasjok. Når du kommer ned derfra er det ikke langt til pkt 4 og 5:*

4. **I Sapmi Park** finner du Sølvsmia, Boble Glasshytte og turistinformasjonen hele året, og flere aktiviteter sommerstid.

Åpningstider:

01.01 – 31.05

mandag – fredag: 10.00-14.00

12.08 – 31.08

mandag – søndag: 09.00 – 16.00

01.06 – 11.08

mandag – søndag: 09.00-19.00

01.09 – 30.09

mandag – fredag: 09.00 – 16.00

5. **Mineulykken 1. mai 1945.** Denne fatale vårdagen skulle en tropp politisoldater ha leksjon i minetjeneste. Sersjanten ville demonstrere at en Tellermine måtte ha over 300 kg trykk for å gå av, og at denne minen var ufarliggjort. Han fikk en nølende frivillig frem, og denne frivillige tok sats og hoppet på den. Resultatet av det var at 22 soldater brutalt mistet livet. Det lå kroppsdeler og hodeløse kropper strødd utover området. Noen furutrær innenfor reingjerdet bærer ennå arr etter eksplosjonen. (Se åpningstider Sapmi Park.)

Minnebautaen for de falne ved denne tragiske ulykken står i dag ved Karasjok gamle kirke (pkt 16), og litt mer om denne hendelsen er å lese under samme punkt.

6. **NRK sapmi.** Ta turen videre på sykkel- og gangstien i retning Lakselv, og du får NRK Sapmi på venstre side når du svinger inn på Mari Boine geaidnu.

NRK Sápmi, tidligere NRK Sámi Radio, sender radio- og fjernsynsprogrammer samt internettinnhold beregnet på et samisk publikum.

Radiosendingene startet i 1946 i Tromsø, og i 1976 ble NRK Sámi Radio flyttet til Karasjok. I 1984 flyttet radioen inn i sine nåværende lokaler.

Fra 1991 har kanalen sendt ukentlige fjernsynsprogrammer for barn, og fra høsten 2001 har kanalen produsert fjernsynssendingen Ođđasat sammen med SVT og YLE, med sendested fra NRK Sápmi. NRK Sápmi produserer også radio- og TV-programmer for NRKs lokal- og rikssendinger.

NRK Sápmi bruker både norsk og samisk, og størstedelen av NRK Sápmis radio- og tv-sendinger er på nordsamisk.

7. **Riddu duottar museum** (se også punkt 11) har både utendørs- og innendørsutstilling.

Åpningstider:

Vintersesong

tirsdag – fredag: 09.00-15.00

Sommersesong

alle dager 09.00-18.00

Ta snarveien ned til sentrum ved fremsiden av museet på høyre side og litt tilbake når du ser på inngangen. Ta til venstre når du kommer på veien, og så første til høyre for å finne pkt 8. Med sykkel tar du turen tilbake til E6, og tar første sykkel- og gangsti (på venstre side) ned til sentrum.

8. **Skulptur av Iver Jåks** (se pkt. 11)
Etter skulpturen «Pillar of our times» utfør helsesenteret, krysser du Deanugeaidnu og følger sykkel- og gangstien mot venstre. Sving inn på første vei til høyre, deretter første vei til venstre. Første hus på høyre side er da:

9. **Iver Jåks' hjem og atelier** (se pkt. 11) Bygningen huser i dag Samisk Kunstnerråd og er ikke åpent for publikum.

Gå tilbake til Niitunjargeaidnu og følg den til du svinger inn mot Idrettshallen. På venstre side finner du inngjerdet:

10. **Minnelund** for serberne som ble holdt som slaver for tyskerne under 2. verdenskrig. Etter hvert som serberne ikke var arbeidsdyktige lenger fikk de et dødelig skudd av tyskerne. Det sies at de, før skuddet, i tillegg måtte grave sin egen grav... bokstavelig talt. Mange er derfor «gravlagt» under veien til Finland, som serberne selv bygde.

Gå videre mot idrettshallen til baksiden av Samisk Videregående Skole for å leke gjemsel med:

11. **Iver Jåks' «Runebommehammer».** Iver Jåks (1932 – 2007) arbeidet som tegner, maler, kunsthåndverker og skulptør, og la vekt på å ta vare på samiske røtter og tradisjoner.

Jåks hadde flere illustrasjons- og utsmykningsoppdrag og har arbeidet i flere materialer og kontekster. Han har utformet sølv til Finnmarksbunaden, kirketekstiler, monumentalskulpturer i tre, illustrasjoner i en rekke bøker, også skole- og barnebøker. Han arbeidet i tre, horn, bein, skinn og med akvareller, grafikk, kull- og tusjtegninger. I alt

hadde han mer enn 30 separatutstillinger over hele Norden.

Han var også kjent for sine erotiske kunstverk som bl.a. finnes i lobbyen på Riddu duottar museet, både på veggen og som dørhåndtak. Runebommehammeren sies å ha provosert ved å se ut som kvinnelige privatdeler fra rektors kontor.

Ta turen tilbake til sentrum via svømmehallen og barneskolen til:

12. **Polarheltene.** Karasjokværingene Samuel Balto og Ole Ravna trakk skispor for Nansen over Grønland i 1888-89. De var blant de første som krysset grønlandsisen. Kunstneren Aage Gaup laget bronsestatuen av disse to som ble avduket i 2012 med heltenes slektninger til stede.

13. **Kunstskolen i Karasjok** hadde oppstart høsten 2011, og utdanningen danner grunnlag for videre utdanning og yrkesutøvelse innenfor fagområdene billedkunst, kunsthåndverk, illustrasjon, formgivning, arkitektur og foto.

14. **«Samisk kunstnersenter».** SDG, Sámi Daiddaguovddáš / Samisk senter for samtidskunst, ble etablert i 1986, og er det ledende senteret for samisk samtidskunst. I lokalet viser de utstillinger året rundt, med et fokus på samisk billedkunst. I butikken selger de samisk kunst, kunsthåndverk, design og duodji.

Åpningstider:

Hverdager u/mandag

10.00-16.00

Lørdag og søndag

13.00 – 16.00

15. **Karasjok kirke** er konstruert i en kvadratisk form og har 336 sitteplasser. Kirka ble

bygget 1974 da Karasjok gamle kirke ble for liten. Det firkantete tårnet med lysinnslipp over takets midtpunkt gir assosiasjoner til røykluken i en gamle. Alter, knefall, prekestol og døpefont er i furu og betong. På alteret står et kors av utskåret reinsdyrhorn. Både korset og tekstilene i kirken er laget lokalt.

16. **Karasjok bru** ble åpnet i 1952, og erstatter den første brua som ble bombet under krigen. I årene mellom gikk det en ferge på vestsiden av brua for å frakte biler og folk over.

17. **Karasjok gamle kirke** er en korskirke fra 1807. Kirken er den eldste kirken i Finnmark, og var en av de få trebygningene som stod igjen etter at store deler av Finnmark ble brent ned under 2. verdenskrig.

Kirken fungerte blant annet som tilfluktssted under krigen, og har til og med huset en hest.

De skadde etter mineulykken 1. mai 1945 (pkt 5) ble fraktet hit da dette var den eneste bygningen som stod etter at tyskerne hadde brent ned bygda halvåret før. Medisinsk ekspertise var mangelvare, men sanitetssoldater var det godt med. Det de trengte var en kirurg, og det ble

sendt en kirurg og en sykepleier nordover fra Stockholm med fly rimelig raskt. Da det ikke var mulig å lande i Karasjok ble de to utdannet til fallskjermhoppere på 2 minutter.

Minnebautaen for de forulykkede soldatene står utfor denne vakre kirken. (Se også pkt 17.)

Kirken ble etter hvert for liten for menigheten, og er erstattet med Karasjok kirke. Byggverket er i tømmer og har 140 plasser.

De to siste punktene kan passe best for syklende pga avstanden

Ta turen til boligområdet «Svenskebakken». Midt i bakken går det en sykkel- og gangsti oppover mot høyre. Følg den til den hvite porten til kirkegården. Rett til venstre, innenfor porten, finner du:

18. **«Den ukjente soldats grav».** På kirkegården i Karasjok ligger Kaare Andersen. Han var et av ofrene under mineulykka nevnt under punkt 5 og 16.

I et brev datert 16. juli 1990 til Ragnvald Aslaksen, forklarer Andersens eldste bror grunnen til at Andersen er gravlagt i Karasjok: Foreldrene fikk beskjed om at hver enkelt ikke kunne identifiseres. Aslaksen hadde sett etterlysningen til Andersens bror i VG, og sendt han bilder av graven.

Lionsklubb i Karasjok samlet sammen penger og fikk gravstøtta satt opp ca 35 år etter at Andersen ble gravlagt. Frem til da var det bare et nakent, hvitt kors der som markerte hans siste hvilested.

19. **Knivsmia.** Strømfamilieens forfedre brakte smedyrket til Karasjok på 1700- tallet. Siden har familien ført håndverkstradisjonene i arv fra generasjon til generasjon. Den nye smia er et besøkssenter, et lite museum og butikk.

Åpningstider:
Mandag – fredag
08.30 – 16.00

Lørdag og søndag
etter avtale

RETUR

Du kan *gå* ned stien på nordvestsiden av brua. Denne vil ta deg tilbake til campingplassen. Stien kan være noe våt, spesielt tidlig på sommeren, og etter mye regn. Om vinteren er denne stien utilgjengelig, men da kan elveisen være et alternativ. **Sykkelalternativet** er å svinge inn ved nykirka og sykle ned Stuorraluohkka. Rett før **Samisk nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsevern** svinger du opp sykkel- og gangstien slik at du kommer til innkjøringa til Sametinget igjen. Deretter kan du følge sykkel- og gangstien tilbake.

KULTUR OG VELVÆRE:

Vis oss digitale bilder fra minst ti av punktene i dette heftet, og du får sauna/boblebad til halv pris! *

SYKKEL:

Du kan leie en sykkel hos oss!

Avstander og tid:

1 – 16, med unntak av 3, og retur til campingplassen er omtrent 6 km, litt lengre dersom man tar sykkel- og gangstien tilbake.

Det tar omtrent 10- 30 minutter å gå opp heistraseen under punkt 3.

1 – 19, med unntak av 3, og retur til campingplassen er 14km. En fin sykkeltur!

*Gjelder gjester på Karasjok Camping